

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

MIŠLJENJE

po zahtjevu privrednog subjekta "NESTRO PETROL" a.d. Banja Luka

Sarajevo,
septembar, 2013. godine

Broj: 01-26-7-16-3-I/13
Sarajevo, 25.09.2013. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a po Zahtjevu za davanje mišljenja privrednog subjekta "NESTRO PETROL" a.d. Banja Luka, Kralja Alfonsa III br.9, 78000 Banja Luka, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na 67. (šezdesetsedmoj) sjednici održanoj dana 25. septembra 2013. godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Privredni subjekt "NESTRO PETROL" a.d. Banja Luka, Kralja Alfonsa III br.9, 78000 Banja Luka (u daljem tekstu: "NESTRO PETROL" ili Podnosilac zahtjeva), dana 28.08.2013. godine pod brojem: 01-26-7-16-I/13, podnio je Konkurencijskom vijeću Zahtjev za davanje mišljenja i preporuke (u daljem tekstu: Zahtjev), na prijedlog Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji (franšizingu) (u daljem tekstu: Ugovor), koji je sačinio privredni subjekt "NESTRO PETROL" i koji će vrijediti za sve potencijalne primaoce franšizinga na teritoriji Bosne i Hercegovine, a u vezi sa Odlukom o grupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na različitim nivoima proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06) (u daljem tekstu: Odluka).

Uvidom u podneseni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan, odnosno da nije preciziran i da nije dostavljen dokaz o uplati administrativne takse, te je od Podnosioca zahtjeva, aktom broj: 01-26-7-16-1-I/13 od dana 29.08.2013. godine, tražena dopuna Zahtjeva u smislu člana 31. stav (1) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon).

Podnosilac zahtjeva je traženu dopunu Zahtjeva dostavio Konkurencijskom vijeću dana 05.09.2013. godine, podneskom broj: 01-26-7-16-2-I/13.

U Zahtjevu se traži mišljenje i preporuka na prijedlog Ugovora o franšizingu koji privredni subjekt "NESTRO PETROL" namjerava da zaključi sa potencijalnim primaocima franšizinga na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i mogućnosti primjene grupnog izuzeća, te eventualnih preporuka za izmjenu ili dopunu istog.

Podnosilac zahtjeva u bitnom navodi slijedeće:

- da je osnovna djelatnost privrednog subjekta "NESTRO PETROL" trgovina na malo motornim gorivima, a da se pored toga bavi i veleprodajom naftnih derivata;
- da privredni subjekt "NESTRO PETROL" planira proširiti svoje poslovanje u Bosni i Hercegovini putem franšizinga, koji će vrijediti za sve potencijalne primaoce u Bosni i Hercegovini, benzinske stanice koje će poslovati pod brendom "Nestro" po principu "isti uslovi za identične transakcije", odnosno za sve primaoce franšizinga;
- da će primaoci franšizinga biti pravna lica koja obavljaju djelatnost trgovine na malo motornim gorivima i da je dosadašnjom analizom potencijalnih primaoca franšizinga utvrđeno da će uslovi predviđeni članom 6. stav 2. Odluke biti ispunjeni, odnosno da primaoci franšizinga neće imati ukupan godišnji prihod preko 4.000.000,00 KM, da nisu proizvođači naftnih derivata i da se bave samo trgovinom na malo naftnim derivatima;

- da privredni subjekt "NESTRO PETROL" traži mišljenje i preporuku da li se na Ugovor u skladu sa Odlukom može primjeniti grupno izuzeće, da li se Odluka može primjeniti na ugovorni odnos dva privredna društva koja se bave maloprodajom naftnih derivata, te da li su određene odredbe Ugovora (čl.13., čl.28., čl.10. st.1., čl.29. st.3, čl.30, čl.34., čl.50. i čl.52.) usklađene sa odredbama Zakona i Odluke.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu analize dokumentacije i podataka iz Zahtjeva, prilikom izrade ovog mišljenja i preporuke uzeo u obzir slijedeće propise:

Član 4. Zakona, koji definiše zabranjene sporazume i koji glasi:

"(1) Zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata (u daljem tekstu: sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na:

- a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova;*
- b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja;*
- c) podjelu tržišta ili izvora snabdjevanja;*
- d) primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;*
- e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.*

(2) Sporazumi zabranjeni u skladu sa stavom (1) ovog člana su ništavni.

(3) Sporazumi iz stava (1) ovog člana nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, a koji:

- a) nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i*
- b)ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda i usluga."*

Član 5. Zakona stav (1), koji definiše postupak stranaka u sporazumu, vezano za pojedinačno izuzeće od zabrane sporazuma i koji glasi:

"Konkurencijsko vijeće, na zahtjev jedne ili više stranaka u sporazumu može donijeti rješenje o pojedinačnom izuzeću od zabrane sporazuma iz člana 4. stav (1) ovog zakona, ako sporazum ispunjava uslove iz člana 4. stav (3) ovog zakona."

Član 7. stav (1) tačka b) Zakona koji propisuje da će Konkurencijsko vijeće usvojiti grupna izuzeća od provedbi člana 4. stav (3) Zakona na vertikalne sporazume, a posebno sporazume o isključivoj distribuciji, selektivnoj distribuciji, isključivoj kupovini i franšizi.

Član 3. tačka e) Odluke, kojom se propisuje mogućnost primjene grupnog izuzeća na vertikalne sporazume i definiše sporazum o franšizingu, te glasi:

"Sporazum o franšizingu u kojem jedan ekonomski subjekt (davalac franšize) daje drugom (primalac franšize) u zamjenu za direktnu ili indirektnu finansijsku naknadu pravo na iskorištavanje franšizinga, tj. paketa prava intelektualnog ili industrijskog vlasništva u svrhu proizvodnje i/ili prodaje određene vrste proizvoda ili pružanja usluga. Paket intelektualnog ili industrijskog vlasništva odnosi se na ime i zaštitni znak, robne žigove, know-how, modele, dizajn, autorska prava, tehnološko znanje ili patente koji će se koristiti za dalju prodaju proizvoda ili usluga koji su predmet sporazuma sa krajnjim potrošačima.

Sporazum o franšizingu ne primjenjuje se na sporazum o industrijskom (tehnološkom) franšizingu koji se odnosi na proizvodnju proizvoda ili na tehnološki proces u proizvodnji tih proizvoda."

Član 4. Odluke koji propisuje kada se grupno izuzeće primjenjuje na vertikalne sporazume i koji glasi:

"Grupno izuzeće se primjenjuje na vertikalne sporazume iz člana 3. ove Odluke ako ispunjavaju uslove iz člana 4. stav (3) Zakona."

Član 5. Odluke koji propisuje određene uslove vezane za grupno izuzeće vertikalnih sporazuma između privrednih subjekata i koji glasi:

"Grupno izuzeće, u smislu čl. 3. i 4. ove Odluke, primjenjuje se na vertikalne sporazume zaključene između udruženja privrednih subjekata i njegovih članova, ili između takvog udruženja i njegovih dobavljača, isključivo ako se njegovi članovi bave maloprodajom i ako niti jedan pojedinačni član takvog udruženja, zajedno sa njegovim povezanim privrednim subjektima nema ukupni godišnji prihod veći od 4.000.000 KM."

Član 6. Odluke koji propisuje uslove vezane za grupno izuzeće vertikalnih sporazuma između privrednih subjekata koji su međusobno konkurenti i glasi:

"(1) Grupno izuzeće, u smislu čl. 3. i 4. ove Odluke, ne primjenjuje se na vertikalne sporazume zaključene između privrednih subjekata koji su međusobno konkurenti.

(2) Grupno izuzeće u smislu stava (1) ovog člana, se primjenjuje na vertikalne sporazume zaključene između privrednih subjekata koji su međusobno konkurenti koji garantuju jednaka prava i obaveze svakoj od strana (nerecipročni vertikalni sporazumi), i ako :

a) kupac nema ukupni godišnji prihod veći od 4.000.000 KM, ili

b) je dobavljač ujedno proizvođač i distributer proizvoda, dok je kupac samo distributer proizvoda koji su predmet sporazuma, ali ne proizvodi konkurentne proizvode (iz sporazuma) ili

c) je dobavljač davalac usluga na nekoliko nivoa trgovine, dok kupac daje konkurentne usluge na nivou trgovine na kojoj kupuje usluge iz predmetnog sporazuma."

Konkurencijsko vijeće je primjenom navedenih odredbi, vezano za davanje predmetnog mišljenja i preporuke utvrdilo slijedeće:

- Odluka se može primjeniti na ugovorni odnos dva privredna društva koja se bave maloprodajom, samo u slučaju koji je predviđen članom 5. Odluke.
- Da bi se grupno izuzeće shodno Odluci moglo primjeniti na predmetni Ugovor potrebno je da je isti na snazi da bi Konkurencijsko vijeće moglo provesti postupak u skladu sa članom 7. stav (1) tačka b) Zakona, ili da prije nego što dođe do zaključenja sporazuma podnositelj zahtjeva pokrene postupak pojedinačnog izuzeća u skladu sa članom 5. stav (1) Zakona.
- Vezano za mišljenje o usklađenosti određenih odredbi Ugovora (čl.13., čl.28., čl.10. st.1., čl.29. st.3, čl.30, čl.34., čl.50. i čl.52.) sa odredbama Zakona i Odluke, Konkurencijsko vijeće smatra da se o navedenim odredbama može razmatrati samo u sklopu postupka po zahtjevu za pojedinačnim izuzećem.

Ovo mišljenje je dato isključivo na osnovu podataka navedenih u Zahtjevu.

Predsjednica
Gordana Živković

Dostaviti:

- **Podnosiocu zahtjeva**
- **u spis**
- **arhiv Konkurencijskog savjeta**